

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงต้องเตรียมความพร้อมให้ประชากรสามารถรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของโลกในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ได้ สำหรับประเทศไทยรัฐได้มีมาตรการในการสนับสนุนการศึกษาโดยใช้มาตรการที่มีใช้ภาษี และมาตรการทางภาษีเพื่อช่วยบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาให้กับประชากรของประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม มาตรการทางภาษีที่ใช้อยู่ยังขาดความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน จึงก่อให้เกิดปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาความเหมาะสมของมาตรการบรรเทาภาระภาษีเพื่อการศึกษา

มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อการศึกษาของไทย ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีอยู่ 3 ประการ คือ การหักลดหย่อนเพื่อศึกษานูตร การลดอัตราภาษีสำหรับดอกเบี้ยเงินฝากประจำเพื่อการศึกษา และการหักลดหย่อนเงินบริจาคเพื่อสนับสนุนการศึกษา ซึ่งทั้งสามมาตรการมีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกันคือ เพื่อสนับสนุนการศึกษาและช่วยบรรเทาภาระภาษี แต่มาตรการเหล่านี้ได้ถูกใช้มาเป็นระยะเวลานานโดยไม่มีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน การหักลดหย่อนเงินบริจาคเพื่อสนับสนุนการศึกษานั้นเป็นมาตรการที่คืออยู่แล้ว แต่การลดอัตราดอกเบี้ยภาษีสำหรับเงินฝากประจำเพื่อการศึกษาเป็นมาตรการที่ไม่มีโอกาสได้ใช้ในปัจจุบันเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำมาก อีกทั้งธนาคารพาณิชย์ยังมีผลิตภัณฑ์เงินฝากที่ดอกเบี้ยปลอดภาษี นอกจากนี้การหักลดหย่อนเพื่อศึกษานูตร ที่กำหนดให้หักลดหย่อนเพื่อการศึกษาได้อีกคนละ 2,000 บาท ต่อบุตรหนึ่งคนนี้ยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาสำหรับบุตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากค่าของเงินที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและภาวะอัตราเงินเฟ้อ จึงทำให้ค่าลดหย่อนที่กำหนดไว้นี้ขาดความเหมาะสม อีกทั้งการหักลดหย่อนเพื่อศึกษานูตรนั้นยังมีความไม่เท่าเทียมกันต่อการหักลดหย่อนต่อบุตรคนหนึ่ง กล่าวคือ ในกรณีที่บิดามารดามีเงินได้ทั้งสองฝ่าย ต่างฝ่ายต่างสามารถหักลดหย่อนเพื่อการศึกษาของบุตรได้ จึงทำให้บุตรหนึ่งคนสามารถหักลดหย่อนได้ถึง 4,000 บาท ต่างจากกรณีที่บิดามารดามีเงินได้ฝ่ายเดียวจะหักได้เพียง 2,000 บาท ซึ่งเป็นการให้การอุดหนุนทางการศึกษาและให้ประโยชน์

ในการลดหย่อนภาษีที่ไม่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ปัจจุบันมีบุคคลเป็นจำนวนมากที่ต้องทำงานในระหว่างที่ศึกษาอยู่หรือบุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ แต่ต้องการศึกษาพัฒนาเพื่อต่อยอดองค์ความรู้หรือเพิ่มทักษะในการทำงาน หรือในกรณีที่บางอาชีพกำหนดให้ต้องมีคุณวุฒิหรือคุณสมบัติเพิ่มเติมเพื่อให้ได้มาหรือดำรงไว้ซึ่งใบประกอบวิชาชีพ บุคคลเหล่านี้มีความจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา แต่ยังคงขาดมาตรการที่จะช่วยสนับสนุนและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเหล่านั้น

2. ปัญหาการบรรเทาภาระภาษีกรณีดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

ความแตกต่างของสถานะทางครอบครัว เศรษฐกิจและสังคมยังคงเป็นปัญหาในเรื่องของโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา บุคคลที่มาจากครอบครัวที่มีความพร้อม สถานะทางเศรษฐกิจดีย่อมมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่ดีกว่าบุคคลที่มาจากครอบครัวที่ยากจน และเมื่อมีการศึกษาน้อยก็ย่อมทำให้โอกาสในการประกอบอาชีพที่ดีมีโอกาสน้อยลงด้วย ฉะนั้นจึงเป็นปัญหาที่วนซ้ำกลับไปมา การแก้ไขปัญหาในเรื่องของความเหลื่อมล้ำทางรายได้จึงต้องอาศัยการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชากร อีกทั้งความเหลื่อมล้ำทางรายได้ยังเป็นปัญหาในการเข้าถึงการศึกษาอีกด้วย ถึงแม้ว่ารัฐจะจัดให้มีโครงการเรียนฟรี 15 ปี แต่ในทางปฏิบัติก็ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่สถานศึกษาเรียกเก็บ นอกจากนี้ก็ยังมีค่าครองชีพที่ต้องใช้ ไม่ว่าจะเป็นค่าพาหนะเดินทาง ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน นอกจากนี้การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจากระดับมัธยมศึกษา ก็ย่อมมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกองทุนให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา หรือกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ทั้งสองกองทุนให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในระดับตั้งแต่ มัธยมศึกษา ปวช. ปวส. ไปถึงปริญญาตรี โดยเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 แต่ทั้งสองกองทุนก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณการให้กู้ยืม อีกทั้งประสบปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืม ทำให้กองทุนขาดสภาพคล่อง และยังส่งผลกระทบต่อผู้กู้ยืมรายใหม่ลดน้อยลงเนื่องจากกองทุนไม่มีเงินหมุนเวียนที่เพียงพอ นอกจากนี้การศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ประกาศนียบัตรชั้นสูง หรือหลักสูตรเฉพาะอื่นๆ ผู้ที่มีความจำเป็นต้องศึกษาต่อแต่ไม่มีค่าใช้จ่ายที่เพียงพอ ต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเอกชนหรือธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีดอกเบี้ยที่สูงกว่า อันเป็นผลให้ภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นอันส่งผลกระทบต่อรายจ่ายในการดำรงชีพ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของต่างประเทศ พบว่า ทั้งสหรัฐอเมริกาและสหพันธรัฐแคนาดาต่างมีมาตรการทางภาษีเพื่อการศึกษาที่หลากหลาย จึงควรนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทยก็จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ดังนี้

1. ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้เสียภาษีสามารถหักลดหย่อนเพื่อการศึกษาได้ทั้งสำหรับตนเอง คู่สมรส และบุตรที่อยู่ในอุปการะ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาและช่วยบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายอันจำเป็นของผู้เสียภาษี โดยการนำวิธีการจำกัดเพดานการใช้สิทธิในการหักลดหย่อนของสหรัฐอเมริกาไปปรับใช้ อีกทั้งกำหนดจำนวนค่าลดหย่อนใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อในปัจจุบัน โดยให้ยกเลิกความใน (1) (จ) ของมาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากร และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(จ) ค่าธรรมเนียมการศึกษาของผู้มีเงินได้ คู่สมรสของผู้มีเงินได้ และบุตรที่อยู่ในอุปการะที่ได้จ่ายให้กับสถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการศึกษาเอกชน หรือโรงเรียนราษฎร์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน...บาท ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยอนุบัญญัติรัฐมนตรี”

2. กำหนดให้ผู้เสียภาษีสามารถนำดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งกู้ยืมจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) กองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) และสถาบันการเงินอื่นใดที่ให้ผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาภายใต้หลักเกณฑ์ที่กรมสรรพากรกำหนด นำมาเครดิตภาษีออกจากภาษีที่ต้องเสียได้ ในกรณีนี้ให้นำเครดิตภาษีชนิดที่ขอคืนเป็นเงินได้มาใช้ (Refundable Tax Credits) หรือนำวิธีการยกยอด (Carry Forward) ไปใช้ในปีภาษีถัดไป อีกไม่เกิน 5 ปี ดังเช่นวิธีการของสหพันธรัฐแคนาดาไปปรับใช้ โดยให้สำหรับการศึกษาดั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. ปวส. ขึ้นไปจนถึงระดับบัณฑิตศึกษา รวมถึงการศึกษาหลักสูตรแพทย์ประจำบ้านที่นำไปสู่การได้รับปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตรจากสถาบันการศึกษาชั้นสูง โรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลซึ่งจัดหลักสูตรการอบรม นอกจากนี้ควรกำหนดให้มีการจำกัดเพดานการใช้สิทธิอีกเช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่มีรายได้น้อยและยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีได้รับประโยชน์จากมาตรการบรรเทาภาระภาษีและสนับสนุนการศึกษานี้ด้วย โดยให้เพิ่มความต่อไปนี้ เป็นมาตรา 47 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร

“มาตรา 47 ตรี ให้ผู้มีเงินได้มีสิทธิได้รับเครดิตภาษีดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาสำหรับผู้มีเงินได้ คู่สมรสของผู้มีเงินได้ และบุตรซึ่งอยู่ในอุปการะ ซึ่งกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต หรือกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเอกชนเพื่อใช้จ่ายทางการศึกษาตามที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด และเครดิตได้เป็นจำนวนไม่เกิน...บาท โดยนำจำนวนเงินที่เครดิตได้หักออกจากภาษีที่ต้องเสีย ถ้ายังขาดหรือเหลือเท่าใด ให้ผู้มีเงินได้เสียภาษีสำหรับจำนวนที่ขาด หรือมีสิทธิได้รับเงินจำนวนที่เหลือนั้นคืนหรือยกยอดไปใช้ภายใน 5 ปีภาษีถัดไป ทั้งนี้ สำหรับผู้มีเงินได้สุทธิตั้งแต่...บาท ให้มีสิทธิได้รับเครดิตภาษีไม่เกินกึ่งหนึ่ง แต่ผู้มีเงินได้ตั้งแต่...บาทขึ้นไป ไม่มีสิทธิที่จะได้รับเครดิตภาษีแต่อย่างใด”